

Ondernemend Breda

ONZE AMBITIE

In een periode van wereldwijde economische instabiliteit is het belangrijk dat we blijven werken aan onze ambities voor Breda: we willen een vitale, veerkrachtige en ondernemende stad zijn. Dat doen we door 'dichtbij te doen en samen sterk vooruit' te gaan. Nu de samenleving weer open is, heeft er op de arbeidsmarkt een aardverschuiving plaatsgevonden, waardoor bepaalde sectoren onder druk staan. Door demografische ontwikkelingen krimpt het totale aanbod van arbeidspotentieel. Daardoor is op de arbeidsmarkt een complexe situatie ontstaan, die vraagt om meer regie vanuit de overheid. Dat willen we doen door het onderwijs en de arbeidsmarkt via een meer planmatige aanpak te versterken. 'Breda aan het werk' blijft ons hoofddoel. Daarnaast willen we de wendbaarheid van mensen, organisaties en het onderwijs vergroten en onbenut arbeidspotentieel de weg wijzen naar leren en werken. Verder blijven we ondernemerschap stimuleren en ondersteunen.

Voor 2023 hebben we een forse ambitie. We gaan op volle kracht verder met de uitvoering van onze economische visie. Succesvolle ontwikkelingen en initiatieven (zoals innovatiehubs) zijn zichtbaar in de stad en worden opgeschaald. Bedrijven, onderwijspartners en de gemeente weten elkaar steeds beter te vinden. Zo versterken we gaandeweg de positie van Breda als internationale hotspot voor toegepaste technologie en creativiteit. Samen met ondernemers, Breda Marketing en andere partners in de stad zorgen we ervoor dat Breda een verrassende stad is, met een goed vestigingsklimaat en met een complete mix aan voorzieningen, die is afgestemd op de wensen en behoeften van gebruikers. Hierbij werken we vanuit het Verhaal van Breda en de uitvoeringsprogramma's die we samen met de stad hebben geformuleerd.

De vraag naar kavels blijft onverminderd groot. Het aanbod is hier echter niet mee in evenwicht. In 2023 werken we daarom verder aan nieuwe én bestaande locaties voor werken en voorzieningen. We ontwikkelen nieuw aanbod op nieuwe en bestaande terreinen. Op die laatste werken we ook verder aan thema's als veiligheid, de energietransitie, parkeren en groenvoorziening. Daarnaast streven we naar een gezonde kantorenmarkt, waarbij we bestaande kantoren verduurzamen.

Op het gebied van digitalisering blijven we onze huidige strategie volgen. De ontwikkeling van de BredaRing, de BrabantRing en het project Fiber To The Home staan centraal als het gaat om hardware. Qua software zetten we vooral in op het project Gastveilig Hazeldonk en het EU REACT-project in de binnenstad. In 2023 ligt de nadruk bij mindware op het definitief vormgeven van het stedelijk ethisch team. Dit doen we samen met kennisinstellingen en -organisaties.

De grote projecten leveren ook in 2023 een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van Breda. Belangrijke impulsen voor de stad zijn de aankoop van 't Zoet en de toekenningen van de woningbouwimpuls binnen het Havenkwartier. Deze fysieke investeringen leveren een bijdrage aan de economie. De programma's Gasthuisvelden en CrossMark komen in de uitvoeringsfase. Klavers Jansen is een nieuwe culturele en economische impuls voor de stad. Met het project De Nieuwe Mark realiseren we een van de grootste verbeteringen van de stad. Nieuw is de opname van Bavel bij de grote projecten. Samen met het dorp werken we nieuwe locaties uit voor wonen, werken en recreëren. We starten een programmatische regie op de ontwikkelingen in de Oostflank van de binnenstad. Diverse vastgoedeigenaren willen graag met de gemeente een grootschalige herontwikkeling opstarten van het gebied vanaf de Koepel tot en met de Molsparking. Dit biedt veel kansen voor bijdragen aan onze opgaven op het gebied van een aantrekkelijke binnenstad, wonen en economie.

We willen een cultuuraanbod waarmee we het profiel van Breda als grenzeloze en gastvrije stad versterken. Ons cultuurbeleid stimuleert creatieve ontplooiing. Alle inwoners hebben gemakkelijk toegang tot een divers en pluriform aanbod en kunst kan autonoom tot stand komen. Daarnaast vinden we het belangrijk om een complete culturele keten te hebben, die alle vormen van kunst en cultuur representeert. Daarbij heeft Breda voldoende accommodaties, werkplaatsen, ateliers en andere voorzieningen en voldoende publiekswerking, educatie en participatie.

In 2023 blijven we werken aan de cultuurvisie 'In verband met cultuur 2019-2024'. Daarbij hanteren we 3 waardes: de intrinsieke waarde (investeren in de sector zelf), de sociaal-maatschappelijke waarde en de ruimtelijke economische waarde. We voeren diverse acties uit en zetten daarnaast ons belangrijkste beleidsinstrument – subsidies – optimaal in. Tot slot gaan we in 2023 aan de slag om een nieuwe cultuurvisie te ontwikkelen.

In Breda zijn cultuur en erfgoed op een natuurlijke manier verbonden. Breda heeft een uniek historisch decor met talrijke verhalen, bijvoorbeeld over de Nassaus. De Grote Kerk en het Kasteel van Breda zijn in dat opzicht het meest iconisch. Het (cultuur)historisch erfgoed en het eigentijdse, eigenwijze kunst- en cultuuraanbod spelen een belangrijke rol in de aantrekkingskracht van de stad als vestigingsplaats, voor bezoekers en om cultuurparticipatie te stimuleren. De Grote Kerk – als centrale ontmoetingsplek van de stad en als indrukwekkende expositieruimte – laat bij uitstek zien hoe kunst, cultuur en erfgoed elkaar raken. Maar ook de Blind Walls Gallery, het museum op straat, is een mooi voorbeeld van hoe we cultuur en erfgoed verbinden. We vertellen de verhalen aan wie het maar wil horen.

Thema Stimuleren economische ontwikkeling in Breda

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

We blijven vernieuwen en helpen Bredase bedrijven om concurrerend, duurzaam en inclusief te ondernemen. Zo bouwen we samen aan een weerbare en toekomstbestendige economie, die kan inspelen op onzekere omstandigheden.

Ambitie 1: De kracht van toegepaste innovatie

De innovatiehubs, zoals Breda Robotics, Breda Game City, Breda Circulair en AI Hub Breda, waar bedrijven en talenten samenwerken, krijgen een stevig profiel en leveren waardevolle kennis en innovaties op voor de samenwerkingspartners. Bij deze hubs zijn ook internationale partners betrokken. Het concept Innovatiedistrict dat we uitwerken, bestaat uit 'hardware' (zoals interactiemilieus, proeftuinen, campussen en platforms) en 'software' (zoals programma's, projecten en netwerken).

Ambitie 2: Ondernemen met lef

Ondernemers en bedrijven vinden in Breda ondersteuning om te groeien, te vernieuwen en betekenisvol te ondernemen. Het niveau van de gemeentelijke dienstverlening blijft hoog. Het brede mkb vindt gemakkelijk zijn weg naar digitalisering, technologie en creativiteit. Start-ups kunnen succesvol opschalen, bijvoorbeeld binnen de incubator B'Wise.

Het Deltaplan Arbeidsmarkt en de samenwerking met werkgevers, het onderwijs, werkenden en werkzoekenden helpt om knelpunten op de krappe arbeidsmarkt met slimme oplossingen aan te pakken. Werkgevers en (verborgen) talenten weten elkaar te vinden. Breda blijft een stad waar talenten graag werken en studeren.

Onze bedrijvigheid en aantrekkingskracht worden internationaal opgemerkt en dat leidt tot meer samenwerking in Europees verband. Wij stimuleren bedrijven in hun internationale ambitie en bieden 'internationals' een warm welkom. Deze nieuwe relaties en netwerken verrijken immers onze economie.

Ambitie 3: Verrassende stad

Samen met ondernemers, Breda Marketing en andere partners in de stad zorgen we ervoor dat Breda een verrassende stad is, met een goed vestigingsklimaat en met een complete mix aan voorzieningen, die is afgestemd op de wensen van gebruikers. We werken vanuit het Verhaal van Breda en de visies en uitvoeringsprogramma's die we recentelijk met de stad hebben geformuleerd. Denk aan de nota Detailhandel en het evenementen- en horecabeleid.

Ambitie 4: Digitalisering

Breda krijgt een hoogwaardige digitale infrastructuur. Daarvoor bouwen we verder aan de bedrade verbindingen, zoals Fiber To The Home en de BredaRing. Daarnaast rollen we samen met enkele aanbieders 5G uit. Dankzij deze goede verbindingen kunnen we nieuwe diensten mogelijk maken en beter inzicht krijgen in maatschappelijke vraagstukken. Om dit te organiseren, bouwen we een digitale replica van Breda, de digital twin. Verder is het belangrijk dat inwoners zich prettig voelen bij deze digitale ontwikkelingen. Daarom organiseren we ethische gesprekken.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

De kracht van toegepaste innovatie

We versterken Breda Robotics, Breda Game City en de AI Hub Breda. Zo creëren zij meer impact als ontwikkelplek, hybride leeromgeving en aanjager voor de vernieuwing van ons mkb. We leggen verbindingen met het onderwijs en andere partners, lokaal, regionaal, landelijk en in EU-verband. Het te ontwikkelen verstedelijkingsakkoord voor de stedelijke regio Breda – Tilburg (SRBT) is hiervoor eveneens een belangrijk instrument gezien de inhoudelijke raakvlakken tussen beide steden. Samen met Stichting Breda Circulair versnellen we de transitie naar een circulaire economie. Dit doen we met proeftuinen, zoals het Circulair Ambachtscentrum, de materialenhub en het Horecatraject vermindering voedselafval. In 2023 rollen we het concept Innovatiedistrict uit. We verbinden en versterken de innovatiehubs met plaatsen als de TripleO Campus, Innovation Square BUAs, Ondernemerscentrum Avans, B'WISE Incubator, Havengebied, 5Tracks, De Koepel en de CM Campus.

Concrete doelstellingen:

- GameHub Breda: we realiseren een fysieke locatie voor gamestarters, lokale studio's en internationale ontwikkelaars.

- Breda Robotics: we verplaatsen dit cluster naar een nieuwe locatie met ruimte voor ontwikkeling, een hybride leeromgeving en start-ups op het gebied van robotica.
- Masterplan Innovatiedistrict Breda: in 2023 leveren we het integrale masterplan op met de ontwikkelstrategie voor het district.
- B'WISE Incubator: we ondersteunen Stichting B'WISE bij de realisatie van de 2e fase van de Incubator.
- SRBT: we leveren 2 proeftuinen op als uitwerking van de economische propositie Stedelijke Regio Breda – Tilburg.

Ondernemen met lef

We werken aan een duurzame en inclusieve economie. Daarom helpen we ondernemers met starten, groeien, digitaliseren, verduurzamen en de uitwerking van inclusieve oplossingen voor de arbeidsmarkt. Het Ondernemersteam (met accountmanagers en acquisiteurs) speelt daarbij een belangrijke rol en is het eerste aanspreekpunt voor ondernemers.

We zetten proactief in op:

- De top 50 accounts voor toegepaste technologie en creativiteit.
- De top 10 accounts binnen de focussectoren.
- MKB Groei-gesprekken (programma REWIN).
- Het versterken van ons internationale netwerk / international trade.

Dat doen we als volgt:

- We begeleiden specifieke ondernemersvragen en blijven werken met start- en groeiprogramma's, zoals Business Coach Breda, B'WISE en MKB Groei.
- Samen met het Rijk en de G40/VNG verbeteren we de infrastructuur voor de dienstverlening aan ondernemers in Breda en de regio. Daarbij werken we ook aan de opvolging van de MKB-deal, die eind 2022 afloopt.
- We maken een Deltaplan Onderwijs en Arbeidsmarkt en betrekken daarbij alle relevante interne en externe stakeholders.
- We voeren de Internationaliseringsstrategie (2021) uit langs de lijnen die daarin beschreven staan. 'Leren en innoveren' is daarbij een belangrijk uitgangspunt. In 2023 richten we ons vooral op nieuwe verbindingen met interessante Europese regio's, zoals Baden-Württemberg en Vlaanderen, het warme welkom voor 'internationals' (Living In), de evaluatie van de huidige stedenbanden en de pilot Reshoring en korte ketens (zaken dichterbij huis produceren).

BredaBusiness

- In 2023 gaan we door met de strategische marketing en communicatie richting ondernemers, talenten en partners. Daarbij is BredaBusiness het zakelijke label van de stad. Onze contentstrategie versterkt de profilering van Breda als de internationale hotspot voor toegepaste technologie en creativiteit. We bieden inspiratie en tools om het mkb te vernieuwen op het gebied van digitalisering en duurzaamheid. Daarnaast bouwen we aan een community, versterken we het ecosysteem, bieden we dienstverlening op maat en binden we talent aan de stad. Het online ondernemersplatform BredaBusiness.com staat daarbij centraal, versterkt met diverse socialmediakanalen (YouTube, LinkedIn, Spotify), eigentijdse formats, rubrieken en campagnes. Deze hebben een herkenbare en consistente stijl en zijn volledig gericht op zichtbaarheid, naamsbekendheid, interactie en conversie.
- Onze strategie versterkt de doelen vanuit de diverse programma's en thema's, waarbij digitalisering ook een prominente rol krijgt.

- We werken aan sterke verbindingen met onder meer het onderwijs en ondernemers. Samen bouwen we aan een vitaal en ondernemend Breda. We versterken het vestigingsklimaat regionaal, nationaal én internationaal.
- Bovenstaande acties maken deel uit van onze geïntegreerde aanpak en merkstrategie, waarbij we in 2023 afstemmen met Breda Marketing. Zo kunnen we elkaar versterken en samen contact leggen met ondernemers.

Verrassende stad

Met het programma Verrassende stad zorgen we ervoor dat Breda een fijne stad is om te bezoeken. Samen met onze partners maken we van Breda:

- Een vitale stad met een compleet en bijzonder aanbod.
- Een unieke stad met beleving.
- Een gastvrije en creatieve stad.

In 2023 werken we verder aan de aantrekkingskracht van Breda:

- We stellen een uitvoeringsplan op waarin we werken aan integrale gebiedsvisies en het verminderen van de bestemmingsplancapaciteit. Hierbij laten we ons leiden door de Detailhandelsvisie (2022).
- Op korte termijn wordt het nieuwe horecabeleid vastgesteld. We zetten daarvoor een externe adviescommissie op. Ook zorgen we voor een overgangsregeling voor de voorgenomen aanpassingen op het gebied van horecategorien.
- We zorgen voor een meer inhoudelijke en kwalitatieve blik op evenementen, die aansluit op het Verhaal van Breda.
- We zetten in op (nieuwe) evenementen in de wijken en dorpen die het profiel van Breda nog meer verrijken.
- We richten een 'loket buurt evenementen' in.
- We versterken de betrokkenheid en verantwoordelijkheid van ondernemers en vastgoedeigenaren bij onze winkelgebieden. De € 200.000 die hiervoor beschikbaar is, zetten we samen met ondernemersfondsen en BIZ'en in voor gebiedsverbeteringen.
- We zorgen voor een aantrekkelijke binnenstad. Daarvoor werken we samen met het ondernemersfonds, vastgoedeigenaren, Breda Marketing, de cultuursector en natuurlijk de bewoners. Samen realiseren we projecten op het gebied van vergroening, verlichting, beleving en aanbod.
- Samen met Breda Marketing verleiden we bedrijven, bezoekers, bewoners en talenten. Dat doen we vanuit het Verhaal van Breda en de merkstrategie. We stimuleren zakelijke events, cultuurmarketing, gebiedsgerichte acquisitie en placemaking (zoals 't Zoet en CrossMark), en de verbinding tussen de stad en het aantrekkelijke groene buitengebied.
- We willen het aantal bezoekers aan de binnenstad weer op het niveau van 2019 brengen.
- De verhaallijn Royal Roots (uit 2022) krijgt een vervolg en zorgt voor een verrassend aanbod rondom erfgoed, kunst, design en muziek in relatie tot ons koninklijke verleden.
- Het gastvrije en creatieve karakter van de stad versterken we in 2023 onder meer met een fysiek informatiepunt in de binnenstad.

Werklocaties

In 2023 werken we verder aan nieuwe en bestaande toekomstbestendige werk- en voorzieningenlocaties en aantrekkelijke interactiemilieus. Daarbij richten we ons op:

- Nieuw aanbod op bestaande en nieuwe terreinen, zoals de Frankenthalerstraat, Steenakker-Noord, het Rithmeesterpark fase 2 en Bavel. Op basis van recent onderzoek gaan we aan de slag met een pilot om ruimtewinst te bereiken op een nader te bepalen bestaand bedrijventerrein. Voor de nieuwe bedrijventerreinen ronden we de gebiedsvisies, ontwikkelstrategieën en grondexploitaties af. Dat doen we conform de voorkeursvolgorde uit de Omgevingsvisie en het bestuursakkoord.
- Projecten op het gebied van veiligheid, bewegwijzering, energietransitie en groenvoorziening om bestaande locaties toekomstbestendig te maken. Hiervoor lopen onder meer projecten op Hazeldonk, Krogt en de Druivenstraat.
- Vormgeven van het Innovatiedistrict. Hierbij stimuleren we de interactie tussen bedrijven voor technologie en creativiteit, campusachtige locaties en een centrumlocatie voor toegepaste innovatie. Locaties als de Slingerweg/Tramsingel, CrossMark, het zorg- en innovatiedistrict rondom Amphia en Avans maken hier deel van uit. De Slingerweg/Tramsingel wordt de hotspot voor toegepaste technologie en creativiteit.
- Aantrekkelijke vestigingsmilieus in de binnenstad, zoals de Oostflank en de Barones.
- Een gezonde, evenwichtige kantorenmarkt, waarbij de bestaande kantoren verduurzaamd worden (inzet op label C).
- Adequate informatievoorziening en monitoring, zodat we betere afwegingen kunnen maken over werklocaties. Onze strategie en aanpak passen we zo nodig aan op basis van nieuwe provinciale prognoses en het kantorenonderzoek dat we in 2022 hebben laten uitvoeren. Voor de diverse vastgoedsegmenten leveren we concrete monitoren op.

Digitalisering

In 2023 geven we verder vorm aan de 4 strategielijnen van Bredata: hardware, software, mindware en orgware. De BredaRing, de BrabantRing en het project Fiber To The Home staan centraal als het gaat om hardware. Voor de onderdelen software en mindware gaan we bouwen aan een stevig partnernetwerk. Samen met ondernemers, kennisinstellingen en inwoners zoeken we kansen voor digitalisering voor Breda. De ontwikkelde software zetten we vooral in voor het project Gastveilig Hazeldonk en het EU REACT-project in de binnenstad. Daarbij werken we een digital twin uit die helpt om de veiligheid te vergroten. Verder gaan we ervaring opdoen met een drone. Voor mindware ligt de nadruk in 2023 op het definitief vormgeven van het stedelijk ethisch team. Vanuit orgware verkennen we met partners de kansen voor een stedelijk data platform.

Deltaplan Onderwijs en Arbeidsmarkt

Onderwijs en kennis ontwikkelen we samen met de stad, zodat we talenten kunnen opleiden voor de beroepen van de toekomst. Daarom zorgen we dat onze plannen aansluiten op de Beroepsagenda West-Brabant en de economische visie van Breda. In 2023 stellen we samen met het beroepsonderwijs, het hoger onderwijs en het bedrijfsleven een Deltaplan Onderwijs en Arbeidsmarkt op.

Maatschappelijke vraagstukken worden steeds complexer. Daarom benutten we de kennis van de studenten en onderzoekers bij lokale vraagstukken. Dat doen we onder andere via de leergemeenschappen, de City Deal Kennis Maken (CDKM), het Urban Living Lab Breda (ULLB) en de Logistics Community Breda (LCB). ULLB coördineert de samenwerking met het onderwijs (Avans, BUas, Curio, De Rooi Pannen en NLDA) voor de 4 strategische transitiethema's: inclusieve samenleving, energietransitie, digitalisering en mobiliteit. In 2023 kijken we met alle partners naar een duurzaam organisatie-model.

WAT ZIJN DE RISICO'S?

Voor dit thema zijn geen specifieke risico's.

INDICATOREN

Programma-indicatoren

Indicator: Waardering voor de stad (bezoekers) (audit nr 40)

Omschrijving: Rapportcijfer voor de binnenstad van Breda (gegeven door bezoekers)

Bron: Passantenonderzoek Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Streefwaarde 2022	Streefwaarde 2023
7,9			geen streefwaarde bepaald	8

Toelichting: We willen dat bezoekers de binnenstad van Breda in 2023 tenminste waarderen met een rapportcijfer 8.

Indicator: Trots op de stad (inwoners) (audit nr 41)

Omschrijving: Percentage inwoners dat (heel) trots is op de stad Breda

Bron: Stadsenquête Meeteenheid: %

Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Streefwaarde 2022	Streefwaarde 2023
68	70	73	tenminste handhaven huidige aandeel	73

Toelichting: We willen dat het percentage inwoners dat (heel) trots is op de stad tenminste gelijk blijft aan de realisatie van 2021 (73%). Het liefste zien we een verdere stijging.

Indicator: Economische Barometer (audit nr 42)

Omschrijving: Stand van de Economische Barometer

Bron: Economische barometer Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Streefwaarde 2022	Streefwaarde 2023
7		6,4	6,5	6

Toelichting: We verwachten in 2023 een lagere barometerscore dan in 2022. Dit vanwege economische onzekerheden door oa oorlog in Oekraïne, toenemende inflatie en oplopende (energie)prijzen. We streven naar minimaal een zes.

Indicator: Vestigingsklimaat (audit nr 43)

Omschrijving: Waardering van het vestigingsklimaat door Bredase ondernemers

Bron: Ondernemerspeiling Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Streefwaarde 2022	Streefwaarde 2023
			minimaal 7	7

Toelichting: We willen dat ondernemers in 2023 tenminste een rapportcijfer 7 geven voor het vestigingsklimaat.

Thema-indicatoren

Indicator: Werkgelegenheid Focussectoren (absoluut) (audit nr 2203)

Omschrijving: Aantal werkzame personen in de focus sectoren toegepaste technologie en creatieve industrie (TT&C)

Bron: Vestigingenregister Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Streefwaarde 2022	Streefwaarde 2023
21.281	21.207	21.800	22.200	22.700

Toelichting: We streven naar een jaarlijkse groei van de werkgelegenheid van 2% in de focussectoren. Uitgaande van een realisatiewaarde van 21.800 in 2021, wordt de streefwaarde voor 2023 22.700.

Indicator: Werkgelegenheid Totaal (absoluut) (audit nr 44)

Omschrijving: Aantal werkzame personen in Breda

Bron: Vestigingenregister Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Streefwaarde 2022	Streefwaarde 2023
109.723	109.839	112.000	112.000	112.000

Toelichting: Zoals al vermeld in de omgevingsvisie streven we naar een totale werkgelegenheid van 110.000 in 2030. In de komende jaren verwachten we eerst nog een lichte toename, in de jaren daarna, als gevolg van de afnemende beroepsbevolking een stabilisatie van de werkgelegenheid op 110.000 banen. In eerdere jaren werd voor de totale werkgelegenheid nog gestuurd op 1% groei per jaar. Voor 2023 is als streefwaarde uitgegaan van 112.000 (de realisatie 2021).

Indicator: Ondernemersklimaat (audit nr 47)

Omschrijving: Waardering van het ondernemersklimaat door Bredase ondernemers

Bron: Ondernemerspeiling Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Streefwaarde 2022	Streefwaarde 2023
			7	7

Toelichting: In 2023 willen we dat ondernemers het ondernemersklimaat in Breda waarderen met een rapportcijfer 7 of hoger. De meting vindt éénmaal per twee jaar plaats (in de even jaren). In 2020 (en 2021) is deze meting niet gedaan. We hebben voorrang gegeven aan diverse corona-impact metingen.

Productindicatoren Product Economische zaken

Indicator: Netto arbeidsparticipatie (audit nr 49)

Omschrijving: Percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV Meeteenheid: %

Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Streefwaarde 2022	Streefwaarde 2023
71,8	70,4	72		72,0

Toelichting: We streven in 2023 naar een netto arbeidsparticipatie van 72,0%. Dat is het niveau van 2021 (laatst bekende jaar). Hiermee behalen we ook het niveau van vóór de coronacrisis (niveau 2019). Dit is een landelijk verplichte indicator.

Productindicatoren Product Acquisitie en accountmanagement

Indicator: Dienstverlening (audit nr 50)

Omschrijving: Beoordeling van de dienstverlening van de gemeente Breda aan ondernemers

Bron: Ondernemerspeiling Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Streefwaarde 2022	Streefwaarde 2023
			7	7

Toelichting: We willen dat ondernemers de dienstverlening van de gemeente waarderen met tenminste een 7. Dit meten we éénmaal per twee jaar in de even jaren. In 2020 (en 2021) is dit vanwege corona niet gemeten. We hebben voorrang gegeven aan diverse corona impact metingen

Productindicatoren Product Evenementen

Indicator: Evenementenbeleid (audit nr 51)

Omschrijving: De gemiddelde waardering van Bredase bezoekers voor de evenementen die ze hebben bezocht

Bron: Stadsenquête Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Streefwaarde 2022	Streefwaarde 2023
			geen streefwaarde bepaald	7

Toelichting: We willen dat georganiseerde evenementen een waardering van minimaal een 7 krijgen. Hierbij gaan we ervan uit dat evenementen in 2023 weer door kunnen gaan (zonder beperkingen door corona).

Productindicatoren Product Grondexploitatie bedrijventerreinen

Indicator: ratio aanbod/vraag werklocaties (audit nr 52)

Omschrijving: Verhouding tussen het aantal hectare aan werklocaties dat direct uitgeefbaar is en de vraag naar werklocaties

Bron: team planeconomie Meeteenheid: ratio

Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Streefwaarde 2022	Streefwaarde 2023
0,24	0,1	0,1	0,1	0,1

Toelichting: We streven naar een situatie waarbij het aanbod van direct uitgeefbaar bedrijventerrein gelijk is aan de vraag hiernaar. Bij een waarde van 1 is dat het geval. Voor de komende jaren is dat vanwege een groot tekort aan direct uitgeefbare locaties niet realistisch. We streven naar een geleidelijke groei van het ratiogetal. Daarvoor is extra aanbod aan werklocaties nodig. Het realiseren daarvan kost tijd. Daarom is de streefwaarde in 2023 hetzelfde als in 2022: 0,1. We houden er de komende jaren echter rekening mee dat de realisatiewaarde dichtbij de 0,0 uitkomt.

Indicator: Leegstand (audit nr 53)

Omschrijving: Leegstand (percentage van de voorraad in m2)

Bron: CBS leegstandsmonitor Meeteenheid: %

Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Streefwaarde 2022	Streefwaarde 2023
7,8	5,6	5,5	0,5 procentpunt lager dan in 2021	5

Toelichting: We streven naar een (frictie-)leegstand van 5% van de voorraad kantoren, bedrijven en winkels. Hiermee waarborgen we voldoende dynamiek in de vastgoedsector.

Thema Grote projecten in de stad

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Programma Verbeter Breda

Onder de noemer Verbeter Breda hebben inwoners en instanties in 2021 samen een aanpak uitgewerkt voor de aanpak van tweedeling en kansenongelijkheid in de stad. Dat heeft geleid tot het Pact van Breda Deel 1, waarmee de thema's zijn vastgesteld die moeten worden opgepakt. In 2022 is dat gesprek met de samenleving - inwoners en maatschappelijke partijen - verbreed en verdiept, is Pact Deel 2 ondertekend en zijn er gezamenlijke doelen geformuleerd. De uitwerking van deze doelen volgt in een uitvoeringsagenda (Pact Deel 3). In 2023 neemt de gemeente deel aan een zelfstandige uitvoeringsorganisatie die de uitvoeringsagenda beheert en laat uitvoeren. Als partner zijn we medeverantwoordelijk voor de inhoud en de uitvoering. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar de verbinding tussen de bestaande stadsdelen en de stadsdelen die nog in ontwikkeling zijn. Want vraagstukken die te maken hebben met wonen en voorzieningen in aandachtswijken, vinden soms een oplossing in de kansen die liggen in de te ontwikkelen stadsdelen.

Programma Gasthuisvelden

Het gebied Gasthuisvelden groeit de komende jaren uit tot een waardevolle aanvulling op het stadscentrum. De huidige kantoren en de kazerne veranderen in een aantrekkelijk woon- en verblijfsgebied dat naadloos aansluit op zijn directe omgeving.

Programma CrossMark Breda

CrossMark Breda maakt van de huidige spoorzone een nieuw en modern stadsdeel van zo'n 150 hectare aan weerszijden van het station. Het gebied onderscheidt zich van de historische binnenstad en versterkt het internationale karakter van Breda. Bij de ontwikkeling stemmen we verstedelijking, groen, water en mobiliteit op elkaar af. In lijn met onze Omgevingsvisie 2040 wordt het een hoogstedelijk gebied met een hoge dichtheid en een mix van wonen, werken en verblijven. Zo benutten we ons HSL-station beter en zijn we een sterker internationaal knooppunt.

CrossMark bestaat uit meerdere deelgebieden met van oost naar west de volgende ambities:

1. CrossMark-Oost: een stedelijk woongebied met de 3 Hoefijzers Noord, de Faam en Eureka.
2. Stationskwartier: een modern zakelijk gebied met een hoog aandeel kantoren, commerciële voorzieningen en een duurzaam groen Spoorpark.
3. Havenkwartier: een hoogstedelijk woongebied in een industriële omgeving, gemengd met cultuur, bijzondere vormen van horeca en leisure.
4. 't Zoet: een hoogstedelijk woon-werkgebied aan de Mark, met een duurzame groen- en waterstructuur als basis.

Het programma CrossMark zet zich in voor langdurige betrokkenheid en financiële steun vanuit het Rijk en de provincie voor deze stedelijke transformatie.

Programma Bavel

De gemeente Breda wil op basis van de omgevingsvisie de komende jaren haar ambities op het gebied van -onder andere- wonen en werken invullen. In dat kader zijn de verkenningen uitgevoerd voor het dorp Bavel om te bekijken wat Bavel bij kan dragen aan deze ambities. Zoals ook in de rest van Breda is er in Bavel grote behoefte aan woningen: voor ouderen, empty nesters en jongeren. Voor de huidige inwoners van Bavel, maar ook voor mensen van buiten het dorp.

Bavel is een van de locaties die een deel van de gemeentelijke opgave op het gebied van bedrijventerreinen kan invullen;

zowel de uitbreidings- als de vervangingsvraag. Uitgangspunt bij dit alles is dat de dorpen (dus ook Bavel) organisch moeten groeien: geen losstaande ontwikkelingen, maar aanvullingen op de bestaande dorpsrand.

Duidelijk is dat het geheel hier meer kan zijn dan de som der delen. Evident is ook dat meerwaarde ontstaat als de gebiedsontwikkeling Bavel een positief effect heeft op het huidige Bavel en de directe omgeving daarvan.

Oostflank

De Oostflank van de Bredase binnenstad is het gebied dat globaal wordt begrensd door de Ginnekenstraat, de singels, de Nassaustraat en het Valkenberg. Beeldbepalende gebouwen in het gebied zijn het stadskantoor, Holland Casino, het Chassé Theater, de Koepel, de Pathé-bioscoop en het UWV-kantoor. Het gebied kenmerkt zich door een groot aantal ruimtelijke initiatieven. De Oostflank biedt grote kansen voor de realisatie van 'podium aan je voeten', de slogan waarmee het gebied in de Omgevingsvisie 2040 wordt beschreven.

Om dit gebied verder te kunnen ontwikkelen, staan we voor diverse opgaven. Zo is het cruciaal om een alternatief te vinden voor de diverse parkeerterreinen, terwijl de bereikbaarheid van de binnenstad op peil moet blijven. Ook zullen we een alternatief moeten vinden voor de grote evenementen die nu op het Chasséveld plaatsvinden. Deze opgaven vragen om een integrale aanpak en een overkoepelend investeringsplan. In 2023 zetten we opnieuw een aantal stappen, waaronder de uitwerking van een ontwikkelperspectief en een ontwikkel- en realisatiestrategie. Daarnaast verkennen we de mogelijkheden om een alliantie te vormen met partijen die in dit gebied gevestigd zijn. Ook verstevigen we het publieke netwerk (provincie en Rijk). Het Rijk heeft een aanzienlijke bijdrage toegezegd (€ 25 miljoen minus cofinanciering) voor de realisatie van een grote parkeervoorziening. Die vormt een belangrijke basis voor de bereikbaarheid van de stad met een diversiteit aan modaliteiten (fiets, auto, hoogwaardig openbaar vervoer). We zetten de lopende processen voor planvorming voort, zoals voor de locaties Incom, Molsparking en de Koepel.

Met deze activiteiten willen we een uniek centrumgebied creëren met een levendig en dynamisch milieu. Interactie, ontmoeten en ontspannen staan centraal in dit gebied, waar het draait om cultuur, leisure en kleinschaligere evenementen. Een van de hoofdentrees tot de binnenstad krijgt daarmee een grote opknapbeurt. Daarbij kunnen we ook zo'n 1500 woningen bouwen.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Programma Verbeter Breda

De plannen die we in 2022 samen hebben vastgesteld, gaan we uitvoeren. Dat doen we door er mede voor te zorgen dat er in 2023 een nieuwe, zelfstandige uitvoeringsorganisatie staat. Als partner dragen we ook bij aan de uitvoering daarvan. We werken thematisch en gebiedsgericht om samenhang en verbindingen tussen alle stadsdelen te bereiken. Bij een goede mix van woningen en voorzieningen in de stad spelen ook de grote gebiedsontwikkelingen een belangrijke rol.

Verder gaan we onverminderd door met het vasthouden van de energie in de stad door middel van het Actieplan 2022-2023. De focus ligt daarbij op initiatieven die een duurzaam karakter hebben en, vooruitlopend op het uitvoeringsprogramma, nu al bijdragen aan kansengelijkheid. En we bouwen in 2023 samen met bewoners en maatschappelijke partners verder aan de plannen voor een Bieb 2.0 in Hoge Vucht.

Programma Gasthuisvelden

In 2023 stellen we de kaders vast voor de verdere ontwikkeling van dit gebied:

Ontwikkeling herinrichting Seeligpark

- We stellen een definitief ontwerp op voor de herinrichting van het Seeligpark. Daarnaast werken we een voorstel uit voor een (vastgoed)strategie voor de defensiepannen.

Herontwikkeling Gasthuisvelden-West (het Belastingkantoor, de rechtbank en de OM-pannen, inclusief openbare ruimte en wegen)

- We stellen toetsingskaders op voor het gebied Gasthuisvelden-West. Daarna starten we een aanbesteding voor het voormalige belastingkantoor en de voormalige rechtbank.
- Vanuit onze ambitie 'Fellenoord Versterken en Verbinden' stellen we in 2023 integrale inrichtingsplannen op voor de straten in de wijk Fellenoord, de Fellenoordstraat en de Gasthuisvelden, zodat verbinden mogelijk wordt. Daarbij leggen we de verbinding met de herontwikkeling Gasthuisvelden-West.

- Voor de Kadaster-locatie ligt het ontwerp-bestemmingsplan naar verwachting in de 2e helft van 2022 ter inzage. Ook sluiten we een anterieure overeenkomst af met ontwikkelaar BPD. De UWV-locatie The Marker en de Nieuwe Mark zijn projecten in uitvoering.

Programma CrossMark Breda

Met de provincie werken we verder aan de Samenwerkingsagenda, die in 2021 is vastgesteld door de gemeenteraad en door Provinciale Staten. Die agenda bestaat uit 23 projecten op het gebied van verstedelijking, groen, water en mobiliteit in het centrum van Breda. Daarvoor hebben we onderling afgestemd voor een duurzame stedelijke transformatie. Ten noorden van het spoor komen veel opgaves bij elkaar, vooral in het Havenkwartier en 't Zoet. Het Rijk heeft de gezamenlijke spoorzones van Breda, Tilburg en Den Bosch aangewezen als 1 van de 17 grootschalige woningbouwlocaties in Nederland. We werken een gezamenlijk voorstel uit voor deze verstedelijkingsopgave.

In de deelgebieden van CrossMark staan de volgende activiteiten gepland:

CrossMark-Oost/Stationskwartier:

- Uitvoering van het ambitieuze bouwproject 5Tracks met appartementen, kantoren en voorzieningen, inclusief een internationaal hotel en een parkeervoorziening met daarop het Spoorpark.
- Afronding van woonbuurt 3 Hoefijzers Noord, met appartementengebouw De Hendric.
- Voorbereiding van herontwikkeling Harley-locatie met de realisatie van 50 betaalbare woningen.
- Uitvoering van woonbuurt Eureka met ruim 300 woningen en afronding van een haalbaarheidsonderzoek voor de aangrenzende Faam-locatie met hoogstedelijke ambitie (minimaal 300 woningen).

CrossMark-West/Havenkwartier:

- Uitvoering van het gebied de Strip, dat ligt tussen de Speelhuislaan en de Belcrumhaven en loopt vanaf de Minister Kanstraat, Klavers Jansen en Electron tot en met het Backer & Rueb-terrein. Amvest en het Consortium Spoorzone Breda realiseren hier woningbouw, waarbij het industrieel erfgoed geïntegreerd wordt en de creatieve functies en het urban karakter behouden blijven.
- Vaststelling bestemmingsplannen Backer & Rueb en Klavers Jansen om ontwikkelingen mogelijk te maken. Het Consortium Spoorzone Breda (Klavers Jansen) en Amvest (Backer & Rueb) starten met de bouw van de eerste van ruim 600 woningen.
- Gefaseerde uitvoering van een culturele hub in gemeentelijk vastgoed in het gebied Klavers Jansen / Electron, samen met culturele instellingen.
- Realisatie van een functionele en aantrekkelijke openbare ruimte in het Havenkwartier (net als in het Stationskwartier). De herinrichting van de Minister Kanstraat wordt opgeleverd en de doorgetrokken Speelhuislaan wordt bouwrijp gemaakt.
- Voorbereiding van de mobiliteitshub aan de Mark, gekoppeld aan de ontwikkelingen in de Strip.

CrossMark-West/'t Zoet:

- Vaststelling van het ontwikkelperspectief en de ontwikkel- en realisatiestrategie als basis voor 't Zoet.
- Uitwerking van het stedenbouwkundig kader en de spelregels per deelgebied.
- Inbedding van participatie en gebiedsmarketing als structurele onderdelen van de gebiedsontwikkeling.
- Uitwerking van een samenwerkingsovereenkomst met de provincie over de ontwikkelkaders, de (gezamenlijke) gebiedsorganisatie, de inbreng van gronden en de financiering van de ontwikkelingen, waaronder het voorbereiden van een grondexploitatie.

- Maken van bestuurlijke afspraken met het Rijk over de financiering van grootschalige woningbouwlocaties en versnellingslocaties, en deze nader uitwerken.
- Activeren van placemaking, events en tijdelijke initiatieven, waarbij we heldere kaders aangeven.
- Voorbereiding van de planologische procedures, waaronder een milieueffectrapport (MER).
- Verder uitvoeren van gebiedsonderzoeken.
- Treffen van civieltechnische voorbereidingen voor de infrastructurele ingrepen (waaronder het watersysteem).
- Voorbereiding van de marktintroductie en de selectieprocedure voor marktpartijen.

Bavel

Ook in 2023 werken we verder aan het programma Bavel. Daarbij verkennen we nieuwe woon- en werkerreinen, recreatiemogelijkheden, maatregelen voor klimaatadaptatie en de gevolgen voor het Ulvenhoutse bos. We houden daarbij steeds de leefbaarheid in het oog.

- We ronden de gebiedsvisie in 2023 af. Dit doen we samen met het dorp, zodat het draagvlak toeneemt voor de ontwikkelingen die op het dorp afkomen.
- We zorgen dat de nieuwe multifunctionele accommodatie zo snel mogelijk klaar is. Daarvoor starten we de benodigde procedures op.
- Bavel-West wordt verder uitgewerkt, in overleg met het dorp. Daarnaast zetten we ons in om de benodigde gronden te verkrijgen.
- We werken een strategie uit voor de realisatie van de plannen, inclusief een financieel overzicht en mogelijke oplossingen voor het stikstofvraagstuk.
- We faciliteren inbreidingslocaties voor woningbouw.
- We zetten de proactieve communicatie met het dorp voort. Dat doen we onder meer via de website over Bavel, de inloop in de Spindel en nieuwsberichten.
- We gaan verder met het verkennen van de mogelijkheden voor de werklocatie.

Oostflank

In de Oostflank zijn volop ontwikkelingen, waaronder een nieuwe eigenaar voor de Koepel. We stellen een programmaplan op voor dit gebied en voeren de eerste verkenningen uit. In 2023 werken we aan een ontwikkelstrategie met een integraal investeringsplan. Daarnaast verkennen we mogelijkheden voor allianties met marktpartijen. Als basis daarvoor dient een koersdocument, waarin we de ambitie voor dit gebied vastleggen. We starten een intensieve omgevingsdialog met omgevingsmanagement. Verder zetten we ons in om de € 25 miljoen veilig te stellen die het Rijk heeft toegezegd. We onderzoeken een alternatief beleid voor grote(re) evenementen. Ook werken we maatregelen uit voor de bereikbaarheid van het gebied. Een oplossing voor het parkeren op of rond het Chasséveld is daarbij een belangrijke pijler. Daarnaast werken we verder aan bestaande planvormingstrajecten, zoals voor de Molsparking, de Incom en de Koepel.

WAT ZIJN DE RISICO'S?

Wanneer we de doelen en de uitvoeringsagenda hebben uitgewerkt, stellen we ook een risicoparagraaf op. Deze is naar verwachting begin 2023 gereed.

CrossMark

Voor het deelgebied Stationskwartier zijn de belangrijkste risico's meegenomen in het totaal van de grondexploitaties. Voor de Strip, de 1e realisatiefase binnen het Havenkwartier, zijn dit de belangrijkste risico's:

- Het cultuurproject: de gereserveerde middelen van € 3 miljoen zijn vooralsnog onvoldoende voor een haalbaar plan.

- De uitvoering van de mobiliteitshub aan de Mark (de collectieve parkeervoorziening op afstand van diverse functies).
- De realisatie van 655 woningen vóór 2030, conform de eisen van de Woningbouwimpuls (met € 9,9 miljoen subsidie vanuit het Rijk).
- De benodigde cofinanciering vanuit de gemeente: hier moet nog € 5,4 miljoen voor worden vrijgemaakt.

Crossmark - 't Zoet

De ontwikkeling van 't Zoet is groot, complex en langdurig. Daardoor zijn risicomanagement en communicatie cruciaal. Risico's zijn onder andere:

- De financiering over een langere periode en de afhankelijkheid van andere overheden (Rijk, provincie, waterschap).
- De hoogte van de rijksbijdragen is nog niet bekend, maar deze vraagt om cofinanciering, waarvoor de gemeente nog geen dekking heeft.
- De technische complexiteit (met funderingsresten, onderdoorgangen bij het spoor en hoogwaardige openbaar vervoer-verbindingen).
- Milieutechnische belemmeringen (zoals geur, geluid, bodemverontreinigingen en externe veiligheid van transport gevaarlijke stoffen over het spoor).
- Consistentie en een lange adem. Het programma voor komende decennia is nog niet bekend, maar de druk op de woningmarkt is groot. Hierdoor maken we mogelijk te snel plannen, waardoor we inboeten op onze stedelijke ambities.
- De krapte op de arbeidsmarkt. De organisatie is kwetsbaar en het aantrekken van talent en het vasthouden van kwaliteit zijn belangrijke investeringen in de stad.

Gasthuisvelden

Voor het project Nieuwe Mark hebben we een risicokaart opgesteld en zijn ook de beheersmaatregelen in beeld. De risico's zijn meegenomen in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Oostflank

Voor de rijksbijdrage van € 25 miljoen wordt een cofinanciering verlangd. Hoe hoog deze is en hoe we die kunnen invullen, gaan we nader onderzoeken wanneer we het investeringsplan opstellen. Vooruitlopend daarop kunnen we de bouwkosten al aanmerken als een risico. Die kosten stijgen momenteel fors en hebben daarmee veel invloed op de haalbaarheid van onze plannen. Daarbij worden deze investeringen over een dermate lange periode ingevuld, dat er een uitdaging ligt om tot een crisisbestendige strategie te komen. Bij het investeringsplan werken we ook een risicokaart met beheersmaatregelen uit. De financiële consequenties hiervan nemen we op in onze weerstandscapaciteit.

INDICATOREN

Voor dit thema zijn geen indicatoren van toepassing.

Thema Dynamische stad

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Cultuur

Met ons cultuurbeleid geven we een impuls aan het maken, presenteren en beleven van een waardevol en divers aanbod aan kunst en cultuur. Zo vergroten we de aantrekkingskracht van Breda om te wonen, te werken, te beleven en te bezoeken. De culturele organisaties en makers in Breda zijn de coronacrisis nog niet te boven. We ondersteunen de sector bij het herstel.

Cultureel erfgoed

Onze erfgoedvisie 'Grondstof voor de toekomst' bevat een brede benadering van het erfgoed. De visie heeft 4 hoofddoelen:

- Versterken van de erfgoedbeleving en vergroten van de toegankelijkheid van het erfgoed voor bewoners en bezoekers.
- Zo veel mogelijk kennis vergaren over het Bredase erfgoed en deze delen met de stad.
- Zorgvuldig behoud, beheer en bescherming van ons erfgoed.
- Erfgoed als onderlegger voor de (her)ontwikkeling van de fysieke leefomgeving.

Het project Collectie Breda presenteert een selectie van het belangrijkste erfgoed en de belangrijkste verhalen aan het grote publiek. Daarmee is het project een middel om focus aan te brengen in onze doelstellingen, waardoor we onze mensen en middelen effectief kunnen inzetten.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Cultuur

De 6 speerpunten uit onze cultuurvisie staan nog overeind. Deze zijn als volgt:

- We versterken de verbinding met cultuur en andere sectoren.
- We richten ons op een versteviging van het aanbod aan professionele kunsten met een landelijke uitstraling.
- We bevorderen activiteiten op het vlak van internationale uitwisseling en activiteiten die bijdragen aan de internationale profilering van Breda.
- We continueren de ontwikkeling van het Havenkwartier als culturele hotspot van Breda.
- We investeren in een versterking van het aanbod aan kunst en cultuur in de publieke ruimte.
- We investeren in de toekomstbestendigheid van de sector.
In 2022 hebben we overleg gevoerd met het veld. Daaruit hebben we de conclusie getrokken dat het van groot belang is om te investeren in een wendbare en weerbare culturele sector en om de sociaal-maatschappelijke waarde van cultuur te versterken. Hetzelfde geldt voor kunst en cultuur in ruimtelijke en stedelijke ontwikkelingen. In 2023 zetten we deze lijn voort.

Intrinsieke waarde (investeren in de cultuursector, en haar wend- en weerbaarheid)

We versterken en ondersteunen de sector en richten ons daarbij op (internationale) zichtbaarheid en samenwerking. We blijven samenwerken met onze partners in BrabantStad en zetten onze subsidies optimaal in. De subsidies voor professionele instellingen die 4-jarig ondersteund worden, lopen in 2023 gewoon door. De 2-jarige regeling gaat in 2023 opnieuw van start. Daarnaast kunnen organisaties een beroep doen op de 1-jarige regeling en projectsubsidies. Ook de makersregeling zetten we voort.

Sociaal-maatschappelijke waarde

Daarnaast besteden we aandacht aan cultuureducatie, cultuurparticipatie en cultuurbeoefening in de breedte. We zetten in op (betere) verbindingen tussen cultuurpartners en de zorg- en welzijnsinstellingen in de stad. Ook versterken we verbanden met andere beleidsterreinen, zoals het onderwijs, jeugd(preventie) en Verbeter Breda. We hebben subsidies beschikbaar voor amateurkunst en starten een toegankelijke subsidieregeling voor urban culture.

Ruimtelijk-economische waarde

Kunst en cultuur behouden ook een belangrijke rol in onze ruimtelijke en stedelijke ontwikkelingen. We geven cultuur de ruimte binnen CrossMark en blijven nauw betrokken bij de ontwikkeling van CrossArts (het Kunsthal-initiatief). In de Strip, de 1e fase van het Havenkwartier, werken we aan de culturele hotspot Klavers Jansen. Ook werken we aan projecten in de publieke ruimte, zoals de kunst op het Marga Mincoplein, een talentontwikkelingsproject in samenwerking met KOP en Kunstloc, een project in de vitrines van het NS-station en de herdenking van de afschaffing van de slavernij.

Tot slot gaan we aan de slag om een nieuwe cultuurvisie te ontwikkelen. Hierbij betrekken we de cultuursector en (beoogde) partners uit andere beleidsdomeinen.

Cultureel erfgoed

Algemeen:

Naast het uitvoering geven aan de concrete beleidsdoelen uit de erfgoedvisie, zijn de volgende activiteiten van belang:

- We geven het accountmanagement voor de erfgoedpartijen in de stad opnieuw vorm (inrichting naar type partij, vaste contactpersoon, duidelijke taakomschrijving).
- We adviseren inhoudelijk op subsidieaanvragen en -verantwoordingen m.b.t. erfgoed.
- We stellen jaarlijks een uitvoeringsprogramma op in het kader van de Omgevingswet.
- We organiseren een erfgoedoverleg (met professionele partijen).
- We nemen deel aan de erfgoedtafel (met vrijwillige organisaties).
- We nemen deel aan landelijke en regionale samenwerkingen, zoals Van Gogh Nationaal Park en de Zuiderwaterlinie.
- We passen ons erfgoedbeleid aan op grond van het Europese project WAVE (voor kennisuitwisseling over het beleid rondom water en erfgoed).

Collectie Breda

We werken de startnotitie uit in een concreet projectplan met aandacht voor:

- De registratie en digitalisering van onze eigen collecties.
- De begeleiding van externe collectie-eigenaren bij de registratie en digitalisering.
- Een werkwijze die aansluit bij Erfgoed Brabant.
- Een werkwijze die rekening houdt met de benodigde actualisering van het huidige Erfgoedweb.
- Een toegankelijke 'voorkant' voor iedereen.

Erfgoed, een beleving

- We stellen een plan van aanpak op om erfgoed en evenementen sterker aan elkaar te koppelen.
- We zijn opdrachtgever van belangrijke publieksactiviteiten (zoals open monumentendagen, Nassaudag en archeologiedagen).
- We dragen bij aan de uitvoering van de publieksactiviteiten.

Erfgoed, een bron van kennis

- We stellen een gerichte lokale onderzoeksagenda op vanuit belangrijke leemten in onze kennis.
- We verzorgen, via de cultuur en erfgoed educatielijn van de Nieuwe Veste, archeologielessen op scholen en ontvangen deze leerlingen vervolgens ook in het depot aan Riethil 12.
- We voeren thematische inventarisaties van ons erfgoed uit (zoals begraafplaatsen en archeologisch onderzoek).
- We ronden het project WAVE af.

Erfgoed, we zorgen er goed voor

- We stellen een plan van aanpak op voor de plaatsing van het Begijnhof op de Werelderfgoedlijst.
- We beheren onze archeologische collectie.
- We zijn het bevoegd gezag voor archeologie.
- We wijzen gemeentelijke monumenten aan.
- We ronden de kerkensie waarin met betrokkenen naar belangrijke thema's voor de toekomst van kerkgemeenschappen en -gebouwen wordt gekeken, af.

Erfgoed, altijd in ontwikkeling

- We ontwikkelen beleid voor duurzame monumentenzorg.
- We ontwikkelen beleid voor erfgoed en veiligheid.
- We adviseren binnen ruimtelijke ontwikkelingsprojecten (gebiedsontwikkeling, omgevingsplannen en omgevingsvergunningen).
- We geven uitvoering aan het archeologisch veldwerk dat in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen wettelijk voorgeschreven is en aan alle werkzaamheden die daaruit voortvloeien (denk aan digitale en fysieke deponeringen bijvoorbeeld) .

WAT ZIJN DE RISICO'S?

De cultuursector is de coronacrisis nog niet te boven en financieel herstel is onvoorspelbaar. Dit komt onder meer door de verspreiding van het virus en het (investerings)gedrag van bezoekers. Om te kunnen investeren in jongerencultuur hebben we rijksmiddelen nodig, waarvan op het moment van schrijven nog onduidelijk is wanneer we die ontvangen. Dat maakt het lastig om in te spelen op ontwikkelingen.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Digitalisering (audit nr 2208)

Omschrijving: nader te bepalen

Bron: Stadsenquête Meeteenheid: nader te bepalen

Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Streefwaarde 2022	Streefwaarde 2023
			nader te bepalen	

Toelichting: Deze indicator is tot op heden nog niet concreet geformuleerd. Onderdeel is in ieder geval de mate van digivaardigheid van inwoners. Sinds 2020 meten we dit in de jaarlijkse inwonerspeiling. In 2021 vindt 89% van de inwoners zichzelf digivaardig. Dit valt onder mindware, één van de vier pijlers van het masterplan digitalisering, Bredata. In de loop van 2022 bepalen we een indicator(set) waarmee we de ontwikkelingen rondom digitalisering in Breda het beste kunnen monitoren

Productindicatoren Product Cultuurpresentatie

Indicator: positie Breda op landelijke cultuurindex (audit nr 54)

Omschrijving: Stand van Breda op de cultuurindex van de 50 grootste gemeenten.

Bron: Atlas voor gemeenten Meeteenheid: Ranking (1 t/m 50)

Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Streefwaarde 2022	Streefwaarde 2023
35	38	38	35	35 - 25

Toelichting: Voor 2023 willen we de huidige (tot 2021 dalende) tendens ombuigen naar een stabilisatie of - liever nog - een stijging op de cultuurindex. Het gaat bij deze landelijke cultuurindex om een samengestelde indicator: het aantal uitvoeringen in de podiumkunsten (per 1.000 inwoners) zoals geregistreerd in het landelijk bestand van EM-cultuur. In de Atlas voor gemeenten 2022 (van juni 2022) staat Breda op positie 36 van de 50. Voor 2023 streven we naar een positie op de landelijke cultuurindex tussen 35 en 25. In 2022 werken we verder aan een indicator die meer inzicht geeft in het cultuurbeleid van de gemeente Breda.

Thema Beroepsonderwijs en huisvesting onderwijs

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Onderwijsvisie

Als gemeente zorgen we voor de juiste randvoorwaarden voor goed onderwijs. Veerkracht, kansengelijkheid en talentontwikkeling staan daarbij centraal. Daarvoor werken we samen binnen de regio en in de stad.

Deltaplan Onderwijs en Arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt verandert snel en we willen klaar zijn voor de banen van de toekomst. Daarom zijn een goede aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en om- en bijscholing cruciaal. In 2023 stellen we samen met het beroepsonderwijs, het hoger onderwijs en het bedrijfsleven een Deltaplan Onderwijs en Arbeidsmarkt op. Meer hierover staat omschreven in het Thema Stimuleren economische ontwikkeling in Breda.

Breda studentenstad

Breda is een kennisstad, met een unieke mix van mbo, hbo, de Koninklijke Militaire Academie (KMA) en de Nederlandse Defensie Academie (NLDA). We zijn trots op de vele studenten die kennis en dynamiek in de stad brengen. De ambities van Breda als (internationale) studentenstad richten zich op een warm welkom en een goede landing in de stad. Zo zorgen we ervoor dat studenten zich blijvend vestigen in Breda of na hun studie als toegewijde ambassadeur van de stad vertrekken. Daarnaast zien we dat studenten nieuwe kennis naar de stad brengen. Die zetten we graag samen in.

Taal en laaggeletterdheid

Om mee te kunnen doen, is taalbeheersing belangrijk. We willen dat Breda zich bewust is van laaggeletterdheid in de samenleving en dat inwoners, organisaties en doorverwijzers weten dat ze er iets aan kunnen doen. Ook regionaal pakken we laaggeletterdheid aan. In West-Brabant bundelen we de krachten met een regionale aanpak van laaggeletterdheid: Dromen, Durven, Doen! Aanpak laaggeletterdheid – Regionaal plan 2020-2024.

Onderwijshuisvesting

Via BreedSaam en Building Breda hebben het primair, speciaal en voortgezet onderwijs de regie over (vervangende) nieuwbouw en het onderhoud van schoolgebouwen. In 2023 verwachten we dat de beschikbare middelen worden ingezet voor nieuwbouw en renovatie. Zo voldoet de gemeente aan haar zorgplicht. Daarbij letten we ook op de luchtkwaliteit. De precieze besteding van deze middelen is onderwerp van gesprek met de schoolbestuurders en de coöperatiebesturen. We motiveren scholen om hun gebouwen zo breed mogelijk in te zetten voor anderen. Voor het bewegingsonderwijs zoeken we met de scholen naar een optimale benutting van de capaciteit. Tot slot houden we oog voor duurzaamheid, gezondheid en groen.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Onderwijsvisie

We ontwikkelen deze bestuursperiode, samen met partners uit de stad, een onderwijsvisie. Hierbij nemen we de lessen uit de coronatijd en de personeelsproblematiek mee. We kijken daarnaast naar input van buiten, zoals de Beroepsagenda West-Brabant en de economische visie van Breda. We blijven samenwerken met het onderwijs via het Urban Living Lab en de City Deal Kennis Maken. Het bestuurlijk onderwijsoverleg met het mbo en het hoger onderwijs zetten we voort.

Breda studentenstad

We willen aantrekkelijk blijven voor studenten; zij zijn de toekomst van de stad. Daarom blijven we in gesprek met studenten, onder andere via de Studentenunie. We zien Breda als een internationale speler binnen het onderwijsveld. Via Breda Internationals blijven we met internationale studenten in gesprek. Ook werken we samen met het onderwijs, bijvoorbeeld door het HBO Introfestival mogelijk te maken. Om studenten wegwijs te maken en een netwerk op te laten bouwen, organiseren we met de hogescholen en het mbo het GoodMood-evenement.

Taal en laaggeletterdheid

Verschillende partijen spelen een belangrijke rol in de taalbeheersing van volwassenen in Breda. Ook regionaal werken we samen in de aanpak van laaggeletterdheid. Er is aanbod voor mensen die moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en

digitale vaardigheden. Tegelijkertijd werken we aan de bewustwording van laaggeletterdheid bij organisaties en inwoners, waardoor we ons bereik vergroten. Concrete uitwerkingen zijn onder andere de website Taal West-Brabant, activiteiten tijdens de week van Lezen en Schrijven (en de maand daarna), en 'herkennen doorverwijzen' bij organisaties.

Onderwijshuisvesting

We maken goede meerjarige afspraken over de huisvesting van het onderwijs, zodat de capaciteit en de kwaliteit gewaarborgd zijn. Daarbij willen we schoolgebouwen breed inzetten binnen de Bredase samenleving. Daarnaast zetten we in op groene schoolpleinen en toekomstigbestendig bouwen. We hebben speciale aandacht voor goede ventilatie in bestaande scholen. Vanaf 2024 maken we structureel € 1,4 miljoen beschikbaar voor onderwijshuisvesting.

WAT ZIJN DE RISICO'S?

Het is voor BreedSaam, Building Breda en de gemeente een uitdaging om meerjarige afspraken te maken vanwege de sterk veranderende markt en het wijzigende overheidsbeleid. Daarom ontwikkelen we mogelijkheden om tussentijds bij te kunnen sturen. Onderwijshuisvesting staat nu op afstand. De komende jaren willen we die afstand verkleinen om samen met de schoolbesturen het juiste te kunnen doen voor de scholen in onze stad en dorpen.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Aandeel studenten dat woont in Breda (audit nr 55)

Omschrijving: Percentage Bredase studenten dat ook in Breda woont

Bron: KENCES, Landelijke monitor studentenhuisvesting Meeteenheid: %

Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Streefwaarde 2022	Streefwaarde 2023
	36,6		volgindicator - geen streefwaarde bepaald	

Toelichting: Breda wil een aantrekkelijke studentenstad zijn, voor uitwonende én thuiswonende studenten. We zouden graag zien dat het aantal/aandeel uitwonende studenten in Breda toeneemt, dit bevordert immers de binding van studenten met de stad. We kunnen dit als gemeente niet rechtstreeks beïnvloeden. Daarom bepalen we voor deze indicator geen streefwaarde. We volgen natuurlijk wel de ontwikkelingen. In 2021 waren er in Breda 6.900 uitwonende studenten, waarvan 1.000 internationale studenten. (Bron: Landelijke Monitor Studentenhuisvesting Kences; 2021; cijfers studiejaar '20-'21) Ter vergelijking: in studiejaar '19-'20 - net voor corona - waren er 7.330 uitwonende studenten in Breda. In 2021 (studiejaar '20-'21) bedraagt het totaal aantal studenten in Breda circa 38.000; waarvan 22.000 HBO (WO) en bijna 16.000 MBO-studenten. Deze cijfers komen uit een andere bron zodat er voor 2021 geen correcte realisatie kan worden bepaald voor het aandeel uitwonende studenten ten opzichte van het totaal aantal Bredase studenten.

Thema Verbindend bestuur

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

De komende jaren maken we een aantal grote transities door. Gelukkig staan we er als gemeente niet alleen voor. Het Rijk wordt zich steeds bewuster van het belang van een intensievere samenwerking met gemeenten en de rol die wij als lokale overheid hebben om grote transities te voltooien en maatschappelijke uitdagingen aan te pakken. Breda sluit zich goed aan bij landelijke programma's en de komende jaren intensiveren we deze samenwerking. We kijken welke initiatieven vanuit het Rijk passen bij onze ambities, maar durven ook het gesprek te voeren over wat wij als samenleving verwachten van onze landelijke overheid.

Een grotere bestuurlijke slagkracht maakt het makkelijker om samen grotere opgaven te definiëren en de oplossingen die wij zien met de provincie, het Rijk en Europa te bespreken. Afhankelijk van de situatie zetten we in op de schaal die het meest effectief is. Daarbij kiezen we voor actieve rollen in de VNG, de G40 en andere vertegenwoordigende organen. Zo kunnen we de belangen van Breda beter dienen. We zien dat dit voordelen oplevert voor Breda.

Daarnaast willen we het vertrouwen in de overheid de komende jaren verstevigen. Als alle bevolkingsgroepen vertrouwen hebben en meedoen, dan is er meer saamhorigheid en eensgezindheid. Als daarentegen bepaalde groepen aan de kant staan,

en wantrouwend staan tegenover de samenleving en overheid dan komt daarmee de sociale cohesie onder druk te staan. Het afhaken op grotere schaal ligt op de loer.

Dit zal niet eenvoudig zijn; vertrouwen geven en vertrouwd worden vergt investeringen van alle spelers in onze lokale democratie. Verschillen van inzicht en tegengestelde meningen horen bij onze democratie en samenleving. Ze vormen de basis voor een goed gesprek over de inhoud. Een gesprek dat we omarmen, zeker gezien de huidige tijdgeest. Zo komen we samen tot betere inzichten, waarbij 'goed doen' op meerdere manieren kan plaatsvinden.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Vanuit het Verhaal van Breda zetten we onze prettige samenwerking met Tilburg voort. Vanuit de pijlers Groen, Grenzeloos en Gastvrij werken we verder binnen de regionale en (inter)nationale netwerken. Dat doen we op 5 niveaus:

1. Stedelijke Regio Breda Tilburg (SRBT).
2. G40/VNG.
3. Subregio de Baronie.
4. Overige regionale samenwerkingen.
5. Externe betrekkingen.

1. Stedelijke Regio Breda Tilburg (SRBT)

Eind 2022 is het eerste deel van het Verstedelijkingsakkoord SRBT vastgesteld. Parallel daaraan is een woondeal uitgewerkt. In 2023 wordt het akkoord afgerond en verschuift de focus naar de uitvoering van de afspraken met het Rijk, de provincie en de waterschappen. Daarnaast is een verkenning uitgevoerd voor een nieuw (aanvullend) economisch perspectief. In 2023 worden hiervoor de eerste proeftuinen opgestart.

Binnen diverse inhoudelijke thema's willen we de bestaande samenwerking verdiepen en verbreden. We willen een vernieuwend samenwerkingsarrangement ontwikkelen tussen beide steden en stedelijke regio's, waarover we ook in gesprek zijn met het Rijk (BZK). Daarbij willen we de samenwerking goed regelen en tegelijkertijd een zekere mate van flexibiliteit behouden.

2. G40/VNG

Met de strategische agenda's van de G40 en de VNG blijven we ook in 2023 voor verschillende thema's lobbyen bij de Tweede Kamer. Samen met andere gemeenten staan we voor een verruiming en een eerlijkere verdeling van de beschikbare middelen. Wij ondersteunen dit standpunt vanuit de posities die onze bestuurders bekleden binnen de G40 en de VNG.

3. Subregio de Baronie

De bestuurlijke verkenner bracht in 2021 een advies uit over de mogelijke samenwerking binnen subregio de Baronie. De Regionale Investeringsagenda regio Breda (RIA) versnelde dit proces. Onze buurgemeenten zoeken steeds meer de samenwerking op. Ook ondersteunen zij onze inspanningen om de provincie, het Rijk en Europa te koppelen aan het behalen van onze ambities. Een intensievere samenwerking tussen de 10 Baronie-gemeenten lijkt voor de hand te liggen. We gaan hiermee verder en geven er samen met onze buurgemeenten vorm en inhoud aan.

4. Overige regionale samenwerkingen

Regio West-Brabant (RWB)

Binnen Regio West-Brabant werken we met 15 andere gemeenten samen om het economisch vestigingsklimaat in West-Brabant te versterken. In de Economic Board West-Brabant stellen we samen met kennisinstituten en het bedrijfsleven onze economische visie vast met bijbehorende doelen. Als gemeenten stimuleren we een sterk vestigingsklimaat door opgaven op het gebied van economie, arbeidsmarkt, ruimte en mobiliteit in samenhang met elkaar aan te pakken.

Regio voor Regionale Energiestrategie

In 2023 wordt er een geactualiseerde Regionale Energiestrategie (RES) gemaakt. We bekijken of deze volledig vernieuwd moet worden of dat een voortgangsrapportage volstaat. De netcongestie (voor afname en teruglevering) vertraagt de uitvoering van deze RES en vraagt om innovatieve oplossingen. Daarnaast komt er meer aandacht voor de warmtetransitie. We verkennen de mogelijkheden van een (boven)regionaal warmtenet, met daarbij een verkenning van de bronnen en de strategie.

Provincie

We werken verder aan de 23 projecten die in 2021 zijn vastgesteld in de samenwerkingsagenda met de provincie. Door de projecten op het gebied van verstedelijking, mobiliteit, groen en water beter op elkaar af te stemmen, dragen we bij aan een duurzame transformatie in het centrumgebied van Breda. Veel projecten komen samen ten noorden van de spoorlijn in het Havenkwartier en 't Zoet.

BrabantStad

De partners in BrabantStad ontwikkelen een perspectief voor hun samenwerking in de bestuursperiode 2022-2026. Dat doen ze aan de hand van de evaluatie van de Stedelijke agenda BrabantStad.

5. Intensiveren externe betrekkingen

Externe betrekkingen dragen bij aan de realisatie van onze ambities. Daarom zetten we onze bestaande netwerkposities voort. Daarnaast bouwen we in 2023 actief door aan onze externe betrekkingen (public affairs) en aan effectieve netwerk- en lobbykracht in Den Bosch, Den Haag en Brussel. De lobby voor Bredase dossiers organiseren we zo veel mogelijk samen met partijen in de stad, de regio, BrabantStad, en in G40- en VNG-verband.

De komende periode ligt het accent van de Haagse lobby op extra investeringen in bestuurlijke en hoog-ambtelijke contacten met ministeries en kennismakingen met (Brabantse) Kamerleden. Dat doen we vanuit de verschillende Bredase lobbydossiers en de kansen die wij signaleren vanuit het nieuwe bestuursakkoord en de actualiteit.

We onderhouden bestaande relaties en gaan nieuwe aan, waarbij in 2023 extra aandacht uitgaat naar Europa en specifiek naar Vlaanderen. We willen Breda verder positioneren en profileren in Brussel en binnen de EU. Om dat te bereiken, verbinden we onze groene, gastvrije en grenzeloze ambities met de Europese topprioriteiten Green Deal, Europe fit for Digital Age en European Economy that Works for People. Een duurzame Europese toekomst vormt de rode draad binnen deze 3 EU-thema's. Op die manier willen we kansen voor Breda verzilveren, zoals externe cofinanciering, samenwerking én kennisdeling met externe partners en stakeholders, nationaal en internationaal.

Binnen de (toegepaste) technologie en creatieve industrie blijven we de juiste verbindingen leggen in Europa, met steden en regio's met een vergelijkbaar krachtig economisch cluster. We onderzoeken nieuwe kansen in de zorg, logistiek en agrofood om de werkgelegenheid te stimuleren.

Verstevigen vertrouwen

We onderzoeken hoe we het vertrouwen van inwoners in de overheid en samenleving onderling kunnen verstevigen. Op basis van een startnotitie formuleren we stappen, waarbij we inzetten op een vernieuwende en inspirerende aanpak. Lopende onderzoeken nemen we hierin mee.

WAT ZIJN DE RISICO'S?

Steeds meer onderwerpen worden op regionale schaal uitgewerkt. Wonen, bedrijventerreinen, bereikbaarheid, energietransitie – alleen samen komen we tot keuzes. Onze ambitie is om de regionale samenwerking meer in overeenstemming te brengen. Als we hier niet in slagen, is dat een risico.

Door de krappe arbeidsmarkt bestaat het risico dat onze samenwerkingspartners en wijzelf onvoldoende menskracht hebben om onze gezamenlijke doelstellingen uit te voeren.

Door de sectorale financiering vanuit het Rijk voor opgaven als woningbouw en klimaat ontstaan mogelijk knelpunten voor een integrale regionale samenwerking. Voor sommige opgaven belandt de financiering in steeds verschillende afgebakende regio's, waardoor de samenwerking moeilijker wordt.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Gemeente betreft burgers (audit nr 99)

Omschrijving: Percentage Bredanaars dat vindt dat burgers onvoldoende bij gemeentelijke plannen worden betrokken

Bron: Stadsenquête Meeteenheid: %

Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Streefwaarde 2022	Streefwaarde 2023
-----------------	-----------------	-----------------	-------------------	-------------------

22	21	26	0	20
----	----	----	---	----

Toelichting: We streven ernaar dat Bredanaars vinden dat ze voldoende bij gemeentelijke plannen en besluitvorming worden betrokken.

Indicator: Gemeente luistert (audit nr 100)

Omschrijving: Percentage Bredanaars dat vindt dat de gemeente NIET voldoende luistert naar de mening van de burgers

Bron: Stadsenquête Meeteenheid: %

Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Streefwaarde 2022	Streefwaarde 2023
20	20	22	0	20

Toelichting: We streven ernaar dat Bredanaars vinden dat de gemeente luistert en dat zij zich gehoord voelen.

WAT MAG HET PROGRAMMA KOSTEN?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten						
Stimuleren economische ontwikkeling in Breda	15.342	22.204	22.487	20.699	12.566	12.650
Grote projecten in de stad	11.234	5.017	6.550	10.786	8.734	6.109
Dynamische stad	28.477	30.947	28.612	27.976	27.914	27.818
Beroepsonderwijs en huisvesting onderwijs	19.632	22.511	20.450	19.621	19.621	19.621
Verbindend bestuur	1.819	2.209	2.106	2.120	2.120	2.120
Exploitatiereserve programma 2	0	500	0	0	0	0
Totaal Lasten	76.504	83.388	80.205	81.202	70.955	68.318
Baten						
Stimuleren economische ontwikkeling in Breda	7.340	10.755	10.250	8.605	569	572
Grote projecten in de stad	7.899	1.952	1.867	4.961	3.372	932
Dynamische stad	382	604	362	362	302	302
Beroepsonderwijs en huisvesting onderwijs	2.439	2.229	2.229	0	0	0
Algemene reserve programma 2	0	600	0	0	0	0
Exploitatiereserve programma 2	0	3.683	325	200	0	0
Totaal Baten	18.060	19.824	15.033	14.128	4.243	1.806
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	58.444	63.564	65.172	67.074	66.712	66.512

FINANCIËLE TOELICHTING OP DIT PROGRAMMA

Stimuleren economische ontwikkeling

Voor de grondexploitaties zijn de lasten en baten van de jaarschijven opgenomen. Als gevolg van fasering van activiteiten fluctueren de jaarschijven in de tijd. Ten opzichte van 2022 zijn de baten en de lasten in 2023 ruim € 0,4 miljoen lager.

Vanuit het bestuursakkoord wordt er € 0,6 miljoen extra aan citymarketing toegevoegd en € 0,1 miljoen voor de revitalisering bedrijventerreinen. Voor het masterplan digitalisering wordt er in 2023 bijna € 0,5 miljoen extra opgenomen.

Daarnaast vervallen de eenmalige middelen in de begroting 2022 voor de lokale corona ondersteuningsmaatregelen (€ 0,6 miljoen) in 2023.

Grote projecten in de stad

In de begroting was een opbrengst ingeboekt voor de gebiedsontwikkeling Gasthuisvelden van in totaal € 1,5 miljoen. Van dit bedrag was € 0,3 miljoen in 2023 opgenomen. Deze inschatting is te optimistisch gebleken. Omdat de opbrengst in 2023 niet kan worden gerealiseerd, wordt dit bedrag gecompenseerd vanuit het meerjarenperspectief.

Ten opzichte van 2022 zijn de lasten € 1,5 miljoen hoger en de baten € 0,1 miljoen lager. Voor de grondexploitaties CrossMark zijn de lasten en baten van de jaarschijven opgenomen. Als gevolg van fasering van activiteiten fluctueren de jaarschijven in de tijd. Ten opzichte van 2022 zijn de baten en de lasten van de grondexploitaties in 2023 € 1,5 miljoen hoger. In 2023 zijn meer opbrengsten geraamd, waardoor ook de lasten hoger zijn. Daarnaast leiden investeringen in CrossMark en Gasthuisvelden in 2023 tot hogere kapitaallasten van ca. € 0,5 miljoen. In 2022 is onder de baten een opbrengst voor Gasthuisvelden ingeboekt van € 1,3 miljoen en voor de faciliterende projecten € 0,2 miljoen.

Dynamische stad

In de begroting 2022 stond voor € 3 miljoen aan incidentele middelen voor de lokale corona ondersteuningsmaatregelen (€ 2 miljoen) en voor de realisatie van de kunsthof (€ 1 miljoen). Vanuit de voorjaarsnota 2019 komt er voor de restauratie van de Grote Kerk € 0,5 miljoen in deze begroting. Daarnaast zijn er in 2023 extra middelen voor cultureel erfgoed van € 0,2 miljoen, waarvan € 0,15 miljoen voor subsidie aan de Grote Kerk.

De eenmalig ontvangen subsidie van € 0,2 miljoen vanuit de Provincie voor de Zuiderwaterlinie, stelling Breda Geertruidenberg in 2022 verklaart voor het grootste deel de batenverlaging in 2023 t.o.v. 2022.

Beroepsonderwijs en huisvesting onderwijs

In 2022 stond eenmalig € 3 miljoen in de begroting als gemeentelijke bijdrage voor de ventilatie in scholen. Extra beschikbaar vanaf 2023 komt € 1 miljoen vanuit de prijscompensatie en de bijdrage in de aanpak van de verduurzaming en toekomstproof maken van de onderwijshuisvesting in Breda.

Verbindend bestuur

De begrote lasten binnen dit thema voor de bijdrage aan de verbonden partij Regio West-Brabant (RWB) gaat met € 0,1 miljoen omlaag in 2023, conform de begroting van de RWB.

INVESTERINGEN

Bedragen x € 1.000

Fasering	Investerings in dit programma	Planning uitgaven 2023	Planning uitgaven 2024	Planning uitgaven 2025	Planning uitgaven 2026
	Bavel	600			
	Cultuurcluster Klavers Jansen	500	pm	pm	pm
	Gasthuisvelden	950	3.245		
	Havenkwartier	564	712		
	Oostflank	995	pm	pm	pm
	Stadsdepot		pm	pm	pm

	t Zoet - Haveneiland			pm	pm
	Wonen, impuls bestuursakkoord *		3.848	3.180	4.475
Ambitie		3.609	7.805	3.180	4.475
	Cultuurcluster Klavers Jansen	1.500			
	Havenkwartier, mobiliteitshub	476	pm	pm	pm
	Havenkwartier, woningbouwimpuls	850	350	767	425
	Oostflank	2.100	311		
	Digitaal platform Stadsarchief	120			
	MFA Bavel	2.800	2.600	7.700	1.200
	Verbeter Breda, bibliotheek Hoge Vucht		100	900	2.000
	t Zoet - Haveneiland	600	1.480		
Plan		8.446	4.841	9.367	3.625
	BredaRing	2.100	2.100		
	Crossmark overige		200		
	Gasthuisvelden	500	2.730		
	Havenkwartier	500			
	Oostflank	2.003			
	Stationskwartier	64	1.048	878	
	t Zoet - Haveneiland		1.488	1.488	
Project		5.167	7.566	2.366	
	Economische zaken	260			
	Nieuwe Mark	3.057	2.965	3.720	2.615
	Stadsdepot	705			
Realisatie		4.022	2.965	3.720	2.615
Totaal		21.244	23.177	18.633	10.715

Bavel

In 2023 geven we een impuls aan de gebiedsontwikkeling Bavel. Van de middelen voor wonen en gebiedsontwikkeling uit het Bestuursakkoord zetten we € 0,6 miljoen voor de planvoorbereiding. In 2023 starten we de voorbereiding van MFA Bavel.

Havenkwartier

We zetten de aanpak van de openbare ruimte in de Strip voort. Deze investeringen zijn nodig voor de realisatie van betaalbare woningen. Voor een deel van de investeringskosten ontvangen wij een subsidie (woningbouwimpuls) van het rijk, het overige deel dient door de gemeente te worden gefinancierd. In 2023 zetten we de eigen gelden in voor ondermeer de verlengde Speelhuuslaan. Naast de gevoteerde middelen reserveren we in 2023 budget voor verwachte prijsstijgingen.

Daarnaast zetten we in 2023 middelen in voor de voorbereiding van de gebiedsontwikkeling Havenkwartier, onderzoeken naar mogelijke voortzetting van tijdelijke gebruiksvormen en sanering van grond. Tenslotte starten we met de voorbereiding van de mobiliteitshub in de Strip.

Cultuurcluster Klavers Jansen

We gaan verder met het onderzoek naar de bestending van de culturele hub in het gebied Klavers Jansen en de gevolgen voor het gemeentelijk vastgoed.

Voor de realisatie van de woningen in de Strip zijn ook akoestische maatregelen voor het Cultuurcluster Klavers Jansen noodzakelijk. Deze investeringen maken onderdeel uit van de woningbouwimpuls en worden gedeeltelijk bekostigd uit de subsidie. In 2023 is de voorbereiding en uitvoering van de maatregelen voorzien.

't Zoet-Haveneiland

In 2023 geven we een impuls aan de gebiedsontwikkeling 't Zoet-Haveneiland. Van de middelen voor wonen en gebiedsontwikkeling uit het Bestuursakkoord zetten we € 0,6 miljoen in voor de planvoorbereiding van 't Zoet-Haveneiland.

Gasthuisvelden

In 2023 wordt verder gewerkt aan de voorbereiding van de gebiedsontwikkeling Gasthuisvelden van € 0,5 miljoen. De herontwikkeling van Gasthuisvelden West en de herinrichting van het Seeligpark wordt voorbereid, hiermee is een bedrag van € 0,95 miljoen mee gemoeid.

Nieuwe Mark

De realisatie van de 1e fase van de Nieuw Mark fase 1 wordt in 2023 voortgezet.

Chasseveld-Oostflank

In 2023 geven we een impuls aan de gebiedsontwikkeling van de Oostflank, die zich uitstrekt van Ginnekenstraat tot en met de Koepel (dus inclusief Chassékwartier). Van de middelen voor wonen en gebiedsontwikkeling uit het Bestuursakkoord zetten we € 0,95 miljoen voor de planvoorbereiding van de gebiedsontwikkeling en het opzetten van een programmatische regie-aanpak. Binnen dit gebied gaan we ook aan de slag met de 1e fase herinrichting van de openbare ruimte, die zich concentreert rondom de Vlaszak. We faciliteren de herontwikkelingen van de Lange Stallen en het KPN-gebouw en passen de openbare ruimte hierop aan.

Wonen, impuls Bestuursakkoord*

Dit betreft de middelen voor wonen en gebiedsontwikkelingen voor 2024-2026 uit het bestuursakkoord. Naast deze middelen is de reserve versnellingsopgave beschikbaar om de ambities uit het bestuursakkoord te realiseren.

Verbeter Breda

Voor de bibliotheek in de Hoge Vucht is in het bestuursakkoord 1 miljoen beschikbaar gesteld. Daarnaast worden de 2 miljoen begrote investeringsgelden van Verbeter Breda voor de bibliotheek ingezet. Deze investeringsmiddelen van totaal 3 miljoen worden ingezet in de periode van 2024 tot 2026.

Stadsdepot

Dit betreft de voorbereiding van het Nieuwe Stadsdepot. Er is een 4-tal scenario's in beeld gebracht ter beoordeling aan het college.

Economische zaken

Er ligt een plan (illuminatieplan) om een aantal gebouwen en standbeelden aan te lichten die een verband hebben met de historie van Breda als Nassaustad.

Het betreft zowel objecten van de gemeente als ook van derden. Voor die laatstgenoemde objecten doet de gemeente een bijdrage voor het ontwerp en voor een deel van de kosten van de aanleg en beheer.

BredaRing

Dit betreft de aanleg van 65 km glasvezel gesitueerd in diverse ringen in de stad. Vanwege de beperkte ambtelijke capaciteit wijzigt de planning over de jaarschijven en verwachten we in 2023 en 2024 jaarlijks een uitgave van 2,1 miljoen.

Digitaal platform Stadsarchief

We investeren in de integratie van de websites van Erfgoed en Stadsarchief en creëren daarmee een centrale digitale omgeving die de verschillende collecties met elkaar verbindt en de die plek wordt waar het historische verhaal van Breda wordt verteld.

RESERVES

Bedragen x € 1.000

Ondernemend Breda	Stand 1-1-2023	Bedrag Mutaties	Stand 31-12-2023
Exploitatiereserve programma 2	525	-325	200
Totaal	525	-325	200

Via de exploitatiereserve worden de kosten van € 0,5 miljoen voor de transformatie binnenstad verdeeld over de jaren 2023 en 2024. In 2023 betreft dit een onttrekking van € 0,3 miljoen. De budgetoverheveling van € 0,5 miljoen is vastgelegd in de bestuursrapportage 2022.

Tevens vindt er in 2023 via de exploitatiereserve een onttrekking plaats van € 25.000 voor het collectiebeheer bij het Stedelijk Museum Breda. De budgetoverheveling hiervoor is al in 2020 vastgesteld.

BELEIDSSTUKKEN

Achterliggende documenten bij dit programma

Naam	Soort document	Jaar
Economische visie	Kaderstellend	2019
Uitgangspuntennotitie Cultuurbeleid Breda 2019-2028	Kaderstellend	2018
Cultuurvisie 'In verband met Cultuur'	Kaderstellend	2019
Breda doet, samen door 2019/2020	Kaderstellend	2018
Aan tafel	Kaderstellend	2017
Ruimtelijke visie voor de Gasthuisvelden	Kaderstellend	2016
Omgevingsvisie Breda 2040	Kaderstellend	2021
Gebiedsperspectief Havenkwartier	Kaderstellend	2018
Ontwikkel- en realisatiestrategie Via Breda	Kaderstellend	2015
Gebiedsvisie Claudius Prinsenlaan	Kaderstellend	2019
Erfgoedvisie 'Grondstof voor de toekomst	Kaderstellend	2019

Strategische onderwijs agenda	Kaderstellend	2020
Nota grondbeleid 2014	Kaderstellend	2014
Aanvullend beleidskader grondbeleid	Kaderstellend	2020
Nota bovenwijkse voorzieningen	Kaderstellend	2020
Nota van Uitgangspunten samenwerking CSM Provincie Noord Brabant Gemeente Breda	Kaderstellend	2020
Detailhandelsbeleid 2022	Kaderstellend	2022

AAN DIT PROGRAMMA GERELATEERDE VERBONDEN PARTIJEN

NV Bredase Investeringsmaatschappij (NV BrIM)

Ondernemend Breda	Thema Stimuleren economische ontwikkeling
Verantwoordelijk bestuurder:	Carla Kranenburg - van Eerd
Bestuurlijk vervanger:	Marike de Nobel
Belang Breda in verbonden partij in %:	100 %
Soort verbonden partij:	Vennootschappen en coöperaties

Bijdrage verbonden partij aan programma

Als zelfstandig opererende uitvoeringsorganisatie van de Gemeente Breda was NV BrIM (NV Bredase Investeringsmaatschappij) jarenlang verantwoordelijk voor uitgifte van Bredase bedrijventerreinen. Naast verkoop en opnieuw uitgifte van bedrijventerreinkavels waren acquisitie, promotie en relatiebeheer de belangrijkste taken van de NV BrIM.

Bijzondere ontwikkelingen bij de verbonden partij

Een aantal jaar geleden viel het besluit de NV BrIM hiervoor niet langer in te zetten. We werken aan afbouw en eventuele ontmanteling van de NV.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

Er zijn geen belangrijke risico's te melden.

NV Werkgelegenheidsinstituut West-Brabant

Ondernemend Breda	Thema Stimuleren economische ontwikkeling
Website NV Werkgelegenheidsinstituut West-Brabant:	REWIN
Verantwoordelijk bestuurder:	Carla Kranenborg – van Eerd
Bestuurlijk vervanger:	Jeroen Bruijns
Belang Breda in verbonden partij in %:	10,3%
Soort verbonden partij:	Vennootschappen en coöperaties

Bijdrage verbonden partij aan programma

Het doel van REWIN is het bevorderen van de werkgelegenheid en het versterken van de economische structuur van de regio West-Brabant. De 16 West-Brabantse gemeenten en RWB zijn aandeelhouders van de NV REWIN West Brabant.

REWIN richt zich op regionale speerpuntsectoren (logistiek, agrofood/biobased, maintenance en creatieve dienstverlening), het werven van nieuwe bedrijven naar de regio West-Brabant en het stimuleren van start-ups en groei bij het midden- en kleinbedrijf in West-Brabant.

Voor de speerpuntsectoren is er een programmastructuur. Onder leiding van een Triple Helix stuurgroep werkt REWIN aan innovatie, business development, human capital en acquisitie.

Bijzondere ontwikkelingen bij de verbonden partij

NV REWIN krijgt inhoudelijk aansturing van de Economic Board West-Brabant. Deze zet inhoudelijke lijnen uit, ziet toe op uitvoering en resultaten en profileert de regio op een hoger schaalniveau.

Er is afgelopen periode vaak gesproken over financiering van het programma Creatieve Dienstverlening en het startup ecosysteem. Tot en met 2022 werd dit gefinancierd uit incidentele middelen. Vanaf 2023 is de bijdrage van de gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant aan N.V. REWIN structureel verhoogd met € 210.000 voor deze onderdelen.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

Uiteenlopende zienswijzen over bijdragen vanuit gemeenten Regio West-Brabant zorgt dat op onderdelen ambities misschien niet uitkomen.

Er is steeds meer vraag voor cofinanciering bij subsidieoproepen vanuit Rijk en EU. In Regio West-Brabant is geen cofinancieringsfonds. Hierdoor kost het veel tijd en inspanning om op korte termijn alsnog geld beschikbaar te hebben voor onverwachte kansrijke projecten.

NV Stadsherstel Breda

Ondernemend Breda	Thema Dynamische stad
Website NV Stadsherstel Breda:	Stadsherstel Breda
Verantwoordelijk bestuurder:	Marike de Nobel
Bestuurlijk vervanger:	Carla Kranenborg - van Eerd
Belang Breda in verbonden partij in %:	13,05 %
Soort verbonden partij:	Vennootschappen en coöperaties

Bijdrage verbonden partij aan programma

De Gemeente Breda is aandeelhouder van NV Stadsherstel Breda (13,05%). Het doel van Stadsherstel Breda is historisch monumentale gebouwen en/of beeldbepalende objecten te kopen, restaureren en exploiteren. Daarmee werkt NV Stadsherstel Breda ook aan gemeentelijke erfgoeddoelen. De Gemeente Breda en NV Stadsherstel Breda hebben een samenwerkingsovereenkomst die de gemeentelijke inzet borgt in projecten van NV Stadsherstel Breda.

Bijzondere ontwikkelingen bij de verbonden partij

NV Stadsherstel heeft een vastgoedportefeuille met enkel monumenten. Veelal in eigendom, de Vishal en Lunet B in erfpacht van de gemeente. Momenteel zijn alle objecten verhuurd.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

Het voormalig Klapkot is verhuurd aan de brouwerij. Sinds het faillissement van restaurant Binnen is dit pand nog steeds niet in gebruik. Het huurcontract met de brouwerij is wel verlengd, waardoor het risico op inkomstenderving tot eind 2022 is afgewend. Na een lange pauze zijn gesprekken met een nieuwe exploitant recent opgestart over plannen die betrekking hebben op de Huiskamer, het voormalig Klapkot, de Vishal en de buitenruimte. Met name de ideeën voor een ander gebruik van de Vishal zijn een risico voor het opnieuw in gebruik kunnen nemen van het voormalig Klapkot.

Chassétheater beheer NV

Ondernemend Breda	Thema Dynamische stad
Website NV Stadsherstel Breda:	Chassé theater
Verantwoordelijk bestuurder:	Marike de Nobel
Bestuurlijk vervanger:	Carla Kranenborg - van Eerd
Belang Breda in verbonden partij in %:	100 %
Soort verbonden partij:	Vennootschappen en coöperaties

Bijdrage verbonden partij aan programma

Het Chassé Theater is een maatschappelijke instelling die met film en podiumkunsten wil bijdragen aan het geluk van alle inwoners van Breda. Theater en film laten ons genieten, bieden ons nieuwe inzichten over de zin van het leven en appelleren aan onze relatie tot de ander. De gezamenlijk beleefde (film)theaterervaring nodigt uit tot dialoog en maakt het mogelijk om als mens en als gemeenschap te groeien.

Bijzondere ontwikkelingen bij de verbonden partij

De exploitatie van het Chassé Theater is in grote mate afhankelijk van de ontwikkelingen rond corona. Binnen de mogelijkheden doet het Chassé Theater er alles aan om zo veel mogelijk voorstellingen en producties te tonen.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

De situatie rondom corona blijft voor het theater een onzekere factor en heeft nog steeds invloed op de bezoekersaantallen. Producties zijn uitgesteld en mensen vinden moeilijk hun weg naar het theater terug. Daarbovenop komen er in de nabije toekomst kosten met betrekking tot onderhoud pand en installaties.

GR Regio West Brabant

Ondernemend Breda	Thema Verbindend bestuur
Website Regio West Brabant:	Regio West Brabant
Verantwoordelijk bestuurder:	Jeroen Bruijns
Bestuurlijk vervanger:	Carla Kranenborg – van Eerd
Belang Breda in verbonden partij in %:	26,04 %
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Bijdrage verbonden partij aan programma

De Regio West-Brabant is een netwerkorganisatie in het hart van de regio. Vanuit deze GR informeert, faciliteert, verbindt, regisseert en adviseert een team van deskundigen de colleges van de West-Brabantse gemeenten. West-Brabant is een belangrijke strategische gesprekspartner voor andere regio's, de Provincie Noord-Brabant, het Rijk en Europa bij

ontwikkelingen die zich binnen en buiten onze regio afspelen. Het beleid van de Regio West-Brabant krijgt vorm aan de hand van programma's.

Bijzondere ontwikkelingen bij de verbonden partij

Regio West-Brabant heeft stevige ambities waarmee ook in 2023 vol aan de slag wordt gegaan. Dit is in lijn met het actieprogramma 2019-2023 en de eind 2020 gemaakte samenwerkingsafspraken met provincie. Er wordt ingezet op een duurzaam, toekomstbestendig West-Brabant. Voortbouwend op thema's als economie, arbeidsmarkt, mobiliteit en ruimte die steeds meer integraal worden opgepakt en met de strategie van verbinden, verslimmen en verduurzamen. Versterking van de innovatiekracht en agglomeratiekracht staan daarbij centraal.

Voor veel opgaven op het gebied van het economisch vestigingsklimaat zijn in RWB-verband aanpakken ontwikkeld. Uitvoeringskracht is nodig om daadwerkelijk effect te bereiken. Regionaal (bij RWB) is deze uitvoeringskracht niet aanwezig en dat wordt ook niet nagestreefd. Gemeenten zijn aan zet en verantwoordelijk voor de doorvertaling ervan in de lokale uitvoeringsplannen. Tegelijkertijd hebben gemeenten individueel of in subregionaal verband diverse uitdagingen in de sfeer van de woonopgave, de verstedelijkingsagenda, de maatschappelijke transitie.

Met de nieuwe gemeentebesturen wordt in 2022 het gesprek gevoerd over hoe de noodzakelijke inzet slim kan worden georganiseerd. Om te voorkomen dat er dubbel werk gedaan wordt of dat er gaten vallen. Voor onderwerpen zal meerschallig moeten worden samengewerkt. Als het gaat om de economisch-ruimtelijke opgaven kan RWB daarbij de rol van schakelbox vervullen. In de zomer van 2022 maken regionale bestuurders een ronde langs de gemeenten om te bezien welke opgaven voor hen het meest relevant zijn en waar zij inzet op willen en kunnen plegen. In 2022 wordt ook het RWB-Actieprogramma 2023-2028 voorbereid. Daarbij wordt voortgebouwd op het huidige programma.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

- Afhankelijkheid van (vaak personele) inzet van gemeenten bepaalt de slagingskans van regionale projecten.
- Uiteenlopende zienswijzen over commitment vanuit gemeenten Regio West-Brabant zorgen dat basisfinanciering van de gemeenschappelijke regeling onder (toenemende) druk staat.
- Er is steeds meer vraag naar cofinanciering bij subsidieoproepen vanuit Rijk en EU. In de Regio West-Brabant is geen cofinancieringsfonds. Het kost daarom veel tijd en inspanning om op korte termijn geld beschikbaar te hebben voor onverwachte kansrijke projecten.
- Wanneer medewerkers langdurig niet inzetbaar zijn, moet er extra capaciteit aangetrokken worden.
- Een groot deel van de inkomsten bij de RWB komt van subsidies. Als mogelijkheden tot subsidies verminderen heeft dit financiële consequenties.
- Om aan subsidie-eisen te voldoen worden er activiteiten verricht. Er wordt rekening gehouden met het voorlopig toegekende bedrag. Er bestaat een kans dat de subsidieverstrekker aan het eind van het project het bedrag lager vaststelt.
- Op de activiteiten van het Mobiliteitscentrum en Regioarcheologie is de Regio West-Brabant afhankelijk van de vraag. Er bestaat een kans dat deze afneemt.

Begin 2022 is er gestart met een grondige frauderisicoanalyse. Per onderdeel worden de risico's in kaart gebracht met de daarbij behorende beheersmaatregelen. Medio 2022 zal de analyse af zijn en gedeeld worden met het bestuur.

Belgisch Nederlands Grensoverleg

Ondernemend Breda	Thema Verbindend bestuur
Website BeNeGo:	BeNeGo
Verantwoordelijk bestuurder:	Paul Depla
Bestuurlijk vervanger:	Jeroen Bruijns
Belang Breda in verbonden partij in %:	9,52 %
Soort verbonden partij:	Overige verbonden partijen

Bijdrage verbonden partij aan programma

In totaal 21 grensgemeenten in de provincies Antwerpen respectievelijk Noord-Brabant vormen samen het Belgisch-Nederlands Grensoverleg (BENEGO). In de deelnemende gemeenten wonen 877.000 inwoners en het gebied heeft een oppervlakte van ca. 190.000 hectare.

Het samenwerkingsverband werd opgericht in 1968 als een informele associatie van een 11-tal gemeenten die behoren tot de provincies Noord-Brabant respectievelijk Antwerpen. In 1986 werd het samenwerkingsverband geformaliseerd tot een internationale rechtspersoon. BENEGO is juridisch een BGTS (Benelux Groepering voor Territoriale Samenwerking).

Doel is het bevorderen van grensoverschrijdend bestuurlijk overleg en grensoverschrijdende samenwerking en het behartigen van de gemeenschappelijke belangen. Om zo bedreigingen te keren én kansen te pakken, in samenwerking met alle instanties die daarbij kunnen helpen. Met als ambitie welzijn en de welvaart in het Belgisch-Nederlands grensgebied te vergroten door samenwerking tussen grensgemeenten te faciliteren.

De landsgrens die met het Verdrag van Schengen vrijwel onzichtbaar is geworden, vormt in de praktijk vaak nog een obstakel als het gaat om thema's als klimaatverandering, grensarbeid, bestrijding van criminaliteit, milieubescherming en waterbeheersing, rampenpreventie, ambulancevervoer en openbaar vervoer. Daarnaast worden kansen die de nabijheid van het buurland biedt over en weer nog onvoldoende benut.

De samenwerking en afstemming binnen BENEGO richt zich met name op concrete problemen met betrekking tot grensoverschrijdend verkeer.

Bijzondere ontwikkelingen bij de verbonden partij

Het netwerk bestaat nu meer dan 50 jaar en de activiteiten zijn betaald uit de jaarlijkse bijdragen van de deelnemende gemeenten.

BENEGO startte in 2020 met een professionaliseringsslag voor betere samenwerking, grotere zichtbaarheid en betere externe communicatie. In het voorjaar van 2022 is onder alle deelnemende gemeenten een evaluatieonderzoek uitgevoerd over de toekomst van BENEGO. De resultaten hiervan zullen worden vertaald in een advies aan het algemeen bestuur.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

Voor de continuïteit van het grensgemeenten-netwerk is bestuurlijk draagvlak essentieel.

